

SÖKANDE

Sydskraft SAKAB AB

Ombud: advokaten Per Molander och jur. kand. Hans Larsson, Mannheimer Swartling
Advokatbyrå AB, Box 1711, 111 87 Stockholm

SAKEN

Omprövning av villkor rörande kvicksilverutsläpp från anläggningsdelar för behandling av kvicksilverhaltigt avfall vid Sydskraft Sakab AB:s anläggningar (branschkod 92.05, SNI-kod 90.006-1 (d), 90.006-4, 90.006.6) i Norrtorp, Kumla kommun, Örebro län; prövotidsfrågor

-----

Koordinater:x: 6555000; y:1469930; Karta 10F SV; Avrinningsområde: 121; Avd V blad 2

DOMSLUT

Miljödomstolen avslutar det prövotidsförordnande bolaget ålades i deldom 2004-09-14 i mål nr M 30289-04 och upphäver de provisoriska föreskrifterna P1 och P2 samt föreskriver följande slutliga villkor för tillståndet.

7. Diffusa utsläpp med ventilationsluften av kvicksilver från anläggningsdelar för behandling av kvicksilverhaltigt avfall får inte överstiga 0,5 kg per år. Det diffusa utsläppet från kvicksilverbyggnaden får som riktvärde* inte överstiga 2 gram kvicksilver per vecka.

* Med riktvärde avses ett värde, som om det överskrids, medför skyldighet för tillståndshavaren att vidta åtgärder så att värdet kan innehållas.

SÖKANDENS YRKANDEN

Bolaget ansöker om att miljödomstolen avslutar föreskriven prøvotid och fastställer att det tidigare föreskrivna villkor 7, som upphävdes under prøvotiden, nu åter ska gälla som slutligt villkor.

GÄLLANDE BESLUT

Miljödomstolen lämnade i **dedom 2003-06-13 i mål M 371-02** Sydkraft SAKAB AB (bolaget) tillstånd enligt miljöbalken till fortsatt och utvidgad verksamhet vid bolagets avfallsanläggning i Norrtorp, Kumla kommun.

Domstolen föreskrev bl.a. följande slutliga villkor för tillståndet.

7. Diffusa utsläpp med ventilationsluften av kvicksilver från anläggningsdelar för behandling av kvicksilverhaltigt avfall får inte överstiga 0,5 kg per år.

Efter att bolaget fått problem med att innehålla detta villkor pga. haverier i den kolfilteranläggning där utgående ventilationsluft från "lysrørsbyggnaden" behandlas har Miljödomstolen, efter ansökan från bolaget, i **dedom 2004-09-14 i mål nr M 30289-04** upphävt det nämnda villkoret. Miljödomstolen har vidare skjutit upp avgörandet av slutliga villkor om diffusa utsläpp av kvicksilver från anläggningsdelar för behandling av kvicksilverhaltigt avfall under en prøvotid och ålagt bolaget att i samråd med tillsynsmyndigheten utreda den närmare utformningen av reningsutrustning för minskning av utsläppet av kvicksilver från dessa anläggningsdelar.

Följande provisoriska föreskrifter gäller under prøvotiden:

- P1. Bolaget skall vidta de åtgärder på befintlig reningsutrustning som under utredningsarbetet visar sig vara effektiva och rimliga för att säkerställa fullgod funktion. Bolaget skall även installera kompletterande reningsutrustning eller vidta andra lämpliga åtgärder om utredningsarbetet visar att så kan ske till rimliga kostnader.
- P2. Diffusa utsläpp med ventilationsluften av kvicksilver från anläggningsdelar för behandling av kvicksilverhaltigt avfall får som riktvärde inte överstiga 0,8 kg per år.

Den uppskjutna frågan skulle redovisas senast den 31 december 2004.

BOLAGETS REDOVISNING

Bolaget har utfört föreskrivna utredningar och har vidtagit åtgärder för att begränsa de aktuella kvicksilverutsläppen. Samråd med länsstyrelsen har skett i samband med besök från länsstyrelsen den 22 september 2004.

Den kolfilteranläggning där problem uppkommit är, som ovan nämnts, den anläggning som renar utgående luft från "lysrørsbyggnaden". Inga problem har förekommit i den kolfilteranläggning som renar utgående luft från "destillationsbyggnaden". I denna byggnad har inte heller någon verksamhet förekommit under utredningstiden. Utrednings- och åtgärdsarbetet har därför koncentrerats till "lysrørsbyggnadens" kolfilteranläggning.

Kolfiltret är uppbyggt av fyra separata kolbäddar över vilka utgående luft fördelas lika. Luften sugas genom kolbädden av en gemensam fläkt för hela anläggningen och kvicksilver adsorberas på det aktiva kolet. Härfter leds luften ut.

Bolagets utredning har visat att det fanns en svag punkt i den konstruktion kolfiltret hade vid haveritillfället som medförde att en liten mängd kol drogs med i luftflödet mellan filterväggen och den hålplåt som kolet vilade på och vidare ned under plåten. I takt med att kolbädden tunnades ut och luftmotståndet minskade accelererade förloppet till dess hålplåten blottades runt den svaga punkten. När hålplåten blottats kunde den utsugna luften passera ut genom denna punkt utan större motstånd. All utsugen luft från anläggningen passerade därför ut genom denna punkt, vilket medförde att de övriga tre kolbäddarna förlorade sin funktion. Vid den konstruktion filtret hade vid haveritillfället fanns tryckvakter installerade för att övervaka filtrets funktion. Tryckvakterna larmade vid för högt motstånd i kolbäddarna, dvs. när dessa var mättade. Däremot larmade tryckvakterna inte vid för lågt motstånd.

För att förhindra att haverier inträffar igen har åtgärder vidtagits på filtret i samråd med tillverkaren. Hålplåtarna i alla fyra kolbäddarna har konstruerats om så att kanterna går ner över gallerdurken och sluter tätt mot den helsvetsade ram som bär upp kolbädden. Därmed är det omöjligt för kolet att följa med under hålplåten. Nya tryckvakter har installerats som känner av samtliga förändringar över kolbäddarna och automatiskt larmar och stänger av luftflödet ut från anläggningen om filtret inte fungerar som det skall. En oberoende besiktningsman har anlåtats för att kontrollera att god funktion säkerställs vid reningsanläggningen. Verksamheten i lysrörsbyggnaden har varit i full drift under utredningstiden. Provtagningar på utgående luft visar att reningsanläggningen är effektiv med den kolkvalitet som används samt att anläggningen klarar av de höga luftflöden som krävs för att upprätthålla en god arbetsmiljö inne i byggnaden.

Följande mängder kvicksilver har släppts ut per vecka sedan filtret konstruerades om:

Vecka	Mängd Hg gram/vecka
38	0,4
39	0,3
40	0,2
41	0,2
42	0,4
43	0,4
44	0,2
45	0,2
46	0,2
47	0,4
48	0,3
49	0,2
50	0,2

Bolaget anser att det nu finns tillräckligt underlag för att föreskriva slutligt villkor rörande det diffusa kvicksilverutsläppet från anläggningsdelar för behandling av kvicksilverhaltigt

avfall och att provotiden således kan avslutas. Utförda mätningar visar att det diffusa kvicksilverutsläppet från aktuella anläggningsdelar, efter vidtagna reparations-, och omkonstrueringsåtgärder av det aktuella filtret, är så lågt att slutligt villkor åter kan föreskrivas i enlighet med det upphävda tidigare villkor 7. Sammanfattningsvis föreslår bolaget således att Miljödomstolen avslutar provotiden och meddelar följande slutliga villkor: "Diffusa utsläpp med ventilationsluften av kvicksilver från anläggningsdelar för behandling av kvicksilverhaltigt avfall får inte överstiga 0,5 kg/år".

SYNPKTIER

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen anser att bolagets förslag till villkor bör kompletteras med ett riktvärde på 2 gram/vecka.

Med riktvärde avses ett värde som, om det överskrids mer än tillfälligt, skall föranleda att verksamhetsutövaren vidtar åtgärder för att förhindra att överskridandet upprepas.

Bolaget har genomfört undersökningar och vidtagit åtgärder, i enlighet med utredningsvillkoret. Tillförlitligheten och egenkontrollen vid reningsanläggningen har förbättrats. Länsstyrelsen anser att inga ytterligare åtgärder eller undersökningar är motiverade i dagsläget.

Bolagets undersökningar samt tidigare års utsläpp, visar på att utsläppen nu åter ligger på en låg nivå när verksamheten bedrivs normalt och reningsutrustningen fungerar som den ska. De senaste åren har årsutsläppen varierat mellan 0.075-0.13 kg per år. Bolagets undersökningar visar att utsläppen varierar mellan 0,2-0,4 gram/vecka, efter genomförda åtgärder. Det går därför att ifrågasätta varför villkoret ska sättas till 0,5 kg per år. Det ter sig vara högt jämfört med de faktiska utsläppen. Det är dock höga lufflöden från anläggningsdelarna och en tillfällig förhöjd halt kan få ett kraftigt utslag på totala utsläppsmängden. Länsstyrelsen kan därför acceptera att bolagets förslag till villkor vad avser årsutsläpp. Men villkoret bör kompletteras med ett riktvärde på veckobasis, för att understryka vikten av att begränsa utsläppen så långt som möjligt.

Mot bakgrund av tidigare årsutsläpp samt genomförda åtgärder och undersökningar är ett rimligt riktvärde 2 g/vecka.

Länsstyrelsen har efter bolagets bemötande ingen erinran över att riktvärdet gäller endast för "kvicksilverbyggnaden".

Då verksamheten i destillationsbyggnaden och i det tält där uppberedning av kvicksilverhaltiga massor sker, drivs i kampanjer samt i mindre omfattning, är det skäligt att riktvärdet endast gäller kvicksilverbyggnaden. Detta även mot bakgrund av att villkor 8 förpliktar bolaget att vidta åtgärder, vid behov, för att minimera utsläppen även från dessa anläggningsdelar.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Kumla kommun

Inga erinringar föreligger med anledning av utredningen och förslaget till slutliga villkor.

Miljönämnden i Örebro har tagit del av länsstyrelsens yttrande och delar dess synpunkter och har ej några ytterligare synpunkter i ärendet.

BOLAGETS BEMÖTANDE

Länsstyrelsen och miljö- och byggnadsnämnden har tillstyrkt bolagets förslag. Länsstyrelsen anser dock, med hänvisning till uppmätta kvicksilverutsläpp från "kviksilverbyggnaden" efter de vidtagna åtgärderna, att förslaget gränsvärde för årsutsläpp av kvicksilver (0,5 kg) bör kompletteras med ett riktvärde om 2 g per vecka.

Diffusa utsläpp med ventilationsluften av kvicksilver kan, förutom från "kviksilverbyggnaden", även förekomma från "destillationsbyggnaden" och det tält där stabilisering av kvicksilverhaltiga massor sker. I dessa anläggningar bedrivs verksamhet endast under vissa behandlingskampanjer. Ventilationsanläggningarna i dessa anläggningar används således sällan. Sannolikt är reningsprestandan i kolfilteranläggningarna i dessa anläggningar något lägre än i de kolfilter som betjänar "kviksilverbyggnaden". Det kan därför inte uteslutas att det diffusa totala kvicksilverutsläppet under någon behandlingskampanj tillfälligt kan komma att överstiga av länsstyrelsen föreslaget riktvärde. Bolaget motsätter sig därför att det av länsstyrelsen föreslagna riktvärdet skall gälla för diffusa utsläpp av kvicksilver från "destillationsbyggnaden" och tältet men har inget att erinra mot att det föreskrivs för "kviksilverbyggnaden".

DOMSKÄL

Miljödomstolen konstaterar att bolaget nu åtgärdat kolfiltrets svaga punkt och därefter åter erhållit en tillfredställande kvicksilveravskiljning. Bolaget har också utrustat filtret med tryckvakt som även indikerar när trycket minskar, som fallet var när kolfiltrets funktion försämrades genom att aktivtkol försvann ut ur filtret. Miljödomstolen anser liksom remissmyndigheterna att bolaget nu genomfört sin prøvotidsutredning, varför prøvotiden kan avslutas. Bolaget har föreslagit att det tidigare villkor 7 med en begränsning av årsutsläppet för kvicksilver ska gälla, medan länsstyrelsen yrkar att detta villkor bör kompletteras med ett utsläppsvärde, 2 gram kvicksilver per vecka som riktvärde. Bolaget kan godta detta tillägg förutsatt att det gäller enbart för kvicksilverbyggnader. Som bolaget påpekat bedrivs en del behandling och lagring av kvicksilverhaltigt avfall kampanjvis och en del av de aktivtkolfilter som betjänar andra byggnader kan ha lägre prestanda. Miljödomstolen godtar, liksom länsstyrelsen nu också gör, den utformning av riktvärdet som bolaget är villigt att acceptera. Miljödomstolen bedömer att som slutligt villkor bör det tidigare villkor 7 gälla kompletterat med en föreskrift beträffande begränsning till 2 gram (som riktvärde) av utsläppet per vecka från kvicksilverbyggnaden.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, domsbilaga (TSH-MD1)

Överklagandeskrift ställd till Miljööverdomstolen skall inges till Stockholms tingsrätt, miljödomstolen senast den 12 april 2005.

Carl-Axel Tidblom

Margaretha Bengtsson

I detta avgörande har deltagit rådmannen Carl-Axel Tidblom och miljørådet Margaretha Bengtsson samt sakkunniga ledamöterna Nils-Gunnar Sahlman och Nils Jirvall. Domen är enhälligt.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni är missnöjd med domen kan Ni överklaga den till Miljööverdomstolen, Svea hovrätt. Detta gör Ni genom att skriva ett överklagande som Ni skickar till miljödomstolen. Vad överklagandet skall innehålla frångår under ÖVERKLAGANDETS INNEHÅLL nedan.

Överklagandet måste ha inkommit till miljödomstolen inom tre veckor från domens datum. Senaste dag för överklagande finns normalt angiven i slutet av domen.

Anslutningsöverklagande

Om Er motpart har överklagat domen kan också Ni överklaga den till Miljööverdomstolen, även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut (s.k. anslutningsöverklagande). Ni skall också i detta fall skicka anslutningsöverklagandet till miljödomstolen.

Anslutningsöverklagandet måste ha kommit in till miljödomstolen inom en vecka från den senaste dag för överklagande som normalt finns angiven i slutet av domen.

Om det första överklagandet förfaller eller återkallas kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.

ÖVERKLAGANDETS INNEHÅLL

I överklagandet skall anges

1. att det riktar sig till Miljööverdomstolen,
2. parternas namn och hemvist och om möjligt deras postadress, yrke, personnummer och telefonnummer, varvid parterna benämns klaganden respektive motpart,
3. den överklagade domen med angivande av miljödomstolens namn (tingsrättens namn) samt dag och nummer för domen,
4. den ändring som yrkas i miljödomstolens dom,
5. grunderna (skälen) för ändringsyrkandet, samt
6. de bevis som åberopas.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas inte lagts fram tidigare skall i mål där förlikning om saken är tillåten klaganden förklara anledningen till varför omständigheten eller beviset inte åberopats i miljödomstolen. Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare skall ges in samtidigt med överklagandet.

OBSERVERA

1. Överklagandet skall alltså vara riktat till Miljööverdomstolen men lämnas eller skickas till miljödomstolen. Om handlingarna skickas med posten skall de ske i fullständigt fränkerad försändelse.
2. Till överklagandet skall bifogas lika många kopior av skrivelsen som det finns motparter i målet. Har inte part bifogat tillräckligt antal kopior, framställs de kopior som behövs på partens bekostnad.
3. Ytterligare upplysningar lämnas av miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.